

PAULA MEEHAN

A holdak

*A holdak mint a sodrásban hányódó szirmok:
éjjeli hold és nappali hold, fogyatkozó hold,
a téli égbolt sarlónyi holdja,
szeptemberi telihold – aranyló labda;
első lélegzetem holdja, anyám haláláé,
nagyapám holdja, apám lélekvesztője,
elvesztett gyereke holdja, nővérem veszte,
szerelmem ébredő álmának holdja,
életem sodrásban hányódó holdjai.*

Zsille Gábor fordítása

E kilencsoros vers indíttatása egy álmom, egy álom holdak körmenetével: valamennyi hold közvetlenül kapcsolódik életem valamelyik történésehez. Az ég a folyó vízében tükröződik. A parton ülve szemlélem, hogyan bontakoznak ki az események, s jóllehet egyik-másik meglehetősen nyomasztó emlékű, nagyon távolinak tűnnek, szereplőik iránt részvétet érzek.

Ébredéskor a szemem ugyan könnyezett, de boldog voltam. Felszabadultságot éreztem és a megújulás lehetőségét. Azonnal lejegyeztem a verset, aztán meg is feledkeztem róla. De az „itt az idő, hogy elültessük a könnyeket”, ez a fél sor Elisabeth Bishop *Sestina* című verséből napokig motoszkált a fejemben.

Váratlanul eszembe jutott, hogy néhány évvel korábban helyi fiatalok megkérdezték tőlem, én írtam-e a *Máris eltemetnél?* című verset, amely érettségi tételük volt irodalomból. „Igen!” „Imádjuk.” „Ó, köszönöm, nagyon örülök neki!” „Hát igen. Szép és rövid.”

A vers, ami felől érdeklődtek, mindössze nyolc sor volt, úgyhogy elkezdtem törni a fejem, hogyan lehetne szonettnél rövidebb verset írni, mely mégis elgondolkodtat, de valamivel hosszabb a haikunál,

amelyet viszont csak óriási energiával lehet lendületbe hozni.

És akkor eszembe jutott az álmom, A holdak. Éreztem ugyan a kilencsoros által nyújtott narratív lehetőséget, de azt is tudtam, hogy a versbe be kell lépni, ki kell fejteni a témát, majd nagyon gyorsan ki kell lépni belőle. Írtam még néhány változatot, ám mielőtt ráeszméltem volna, mit csináljak, „emléktakarókat” kezdtem gyártani ezeknek az „emlékéveknek” a tiszteletére. Megihletett a hagyomány, ahogy a kábítószer fiatal áldozatainak emlékére a közösségek emléktakarót varrnak, meg úgy egyáltalán a „foltpaplan”, s azon kaptam magam, hogy ennek megfelelőjével, egy új irodalmi műfajjal kísérletezem – minden egyes kis vers, pont úgy, mint a paplan foltjai, más-más anyagból készül, mindegyik más színű, más a mintázata, a végtermék mégis egy hasznos, barátságos kézműves darab, egyúttal rituális tárgy. A nyolcvanegy (9 × 9) kilencsoros vers minden egyes sora kilenc szótagból áll. Bízom benne, hogy méltó kifejezési formája a ránk hagyott személyes és kollektív traumáknak, és egyúttal gyógyírként is szolgál. A sorozat címe *Geomancia*. „Itt az idő, hogy elültessük a könnyeket”, mondja a kalendárium.

Szeli Valéria fordítása